

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4533/2019
08.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца „АА“ ..., ..., кога заступа Радоје Стефановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, чији је законски заступник Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 10086/2018 од 06.06.2019. године, у седници већа одржаној 08.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 10086/2018 од 06.06.2019. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 2452/2017 од 19.09.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор пресуђене ствари. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 3.538.888,90 УСД, са каматом почев од 15.07.2010. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 432.240,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 10086/2018 од 06.06.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснован жалба тужене и потврђена је првостепена пресуда у ставу првом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 3.538.888,90 УСД, са каматом почев од 15.07.2010. године до исплате. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу трећем изреке па је одбијен захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 179.760,00 динара. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 179.760,00

динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца зза накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде другостепеног суда тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитијући побијану одлуку применом члана 408. у вези члана 403. став 2 тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14 и 87/18), Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. сав 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није дошло ни до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба ЗПП, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, пред Привредним судом у Београду вођен је поступак П 5956/2011 у ком је донета делимична пресуда од 02.12.2013. године, којом су у усвајајућем делу обавезани Република Србија и „International GP“ DP у реструктурирању као тужени да „АА“ као тужиоцу солидарно исплате износ од 3.538.888,90 УСД, са припадајућом каматом почев од 15.07.2010. године до исплате, док је у преосталом делу тужбени захтев тужиоца из исплату преко досуђеног до траженог износа према туженима одбијен као неоснован, донето је решење о прекиду поступка и одлучено о трошковима поступка. Правном поуком у наведеној делимичној пресуди дат је рок за изјављивање жалбе од 15 дана, иако је Закон о парничном поступку који се примењивао у конкретном случају прописивао краћи рок за изјављивање жалбе од 8 дана. Против усвајајућег дела делимичне пресуде, жалбе су изјавили Република Србија и „International GP“ DP у реструктурирању, као тужени у том поступку у оквиру рока датог у правној поуци а након истека законског рока, а жалбу је изјавио и тужилац на одбијајући део пресуде. У поступку по жалби пред Привредним апелационим судом пресудом Пж1 642/2014 од 01.10.2014. године одлучено је о основаности изјављених жалби тако што је првостепена делимична пресуда у усвајајућем делу преиначена одбијањем тужбеног захтева за солидарно обавезивање тужених на исплату тужиоцу износа од 3.538.888,90 УСД, са припадајућом каматом, док је у побијаном одбијајућем делу потврђена. Пресудом Врховног касациониог суда Прев 8/2015 од 08.10.2015. године одбијена је као неоснована ревизија „АА као тужиоца и потврђена пресуда Привредног Апелационог суда од 01.10.2014. године оцењено је да другостепени суд правилно применио одредбе ЗПП када није одбацио као неблаговремене жалбе тужених које су поднете у року из правне поуке дате у првостепеној пресуди.

Тужбом у овој правној ствари тужилац „АА тражи да се тужена обавезе на накнаду материјалне штете због незаконитог и неправилног рада суда као државног органа, услед пропуштања Привредног апелационог суда да у поступку по жалби Пж1 642/2014 одбаци као неблаговремене жалбе тужених које су изјављене након истека законском прописаног рока од 8 дана, а у оквиру рока од 15 дана датог поуком о правном леку у пресуди првостепеног суда.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев применом члана 172. ЗОО налазећи да у конкретном случају постоји неправилан и незаконити рад органа тужене услед пропуштања суда да у поступку по редовном правном леку и поред погрешно дате правне поуке, жалбе тужених изјављене након истека законског рока одбади као неблаговремене.

Врховни касациони суд налази да је побијаном одлуком правилно примењено материјално право када је преиначена првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев, уз основан закључак другостепеног суда да у конкретном случају нема незаконитог и неправилног рада суда у смислу члана 172. ЗОО, па самим тим ни обавезе на накнаду штете тужиоцу.

Наиме, према члану 6. став 1. Закона о судијама ("Сл.гласник РС" бр.63/01 ... 43/06, који је у наведеном периоду био на снази), који се примењује на основу члана 23. ЗОО, а у вези члана 172. став 1. ЗОО, Република Србија одговара за штету коју прозрокује судија незаконитим или неправилним радом. На исти начин је одговорност државе регулисана чланом 6. став 1. новог Закона о судијама - ("Сл.гласник РС" бр.116/08 ... 40/15). Дакле, одговорност државе (Републике Србије), условљена је незаконитим или неправилним радом суда - судије, што подразумева непримењивање или погрешну примену прописа којима се регулишу правила судског поступка (парничног, кривичног, извршног, ванпарничног или прекршајног) или којима се повређују Уставом загарантована права из ове области (која нису у колизији са међународним стандардима и опште усвојеним правилима Међународног права), као што су право на независан, непристрасан и законом установљен суд, право на правично суђење и у разумном року (члан 32. став 1. Устава), право не једнаку заштиту права пред судовима, као и право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом је одлучено о нечијем праву, обавези или интересима (члан 36 Устава). То значи да одговорност за штету може постојати у случају извршења радње од стране судије која се није смела предузети (активном радњом) или пропуштањем предузимања законом прописане радње - у одређено време и на одређени начин (нечињењем). При том, приликом оцене да ли су испуњени услови за постојање одговорности за настану штету, треба имати у виду да погрешна примена права, односно примена погрешног закона или погрешне законске одредбе, као и погрешно тумачење правне норме, па и у ситуацији када је одлука нижестепеног суда у којој је изражено такво правно схватање, укинута или преиначена по правном леку, не представља ни неправилан ни незаконити рад суда (судије). Погрешна примена права може се квалификовати као незаконит рад само у случају ако је у питању намера или груба непажња. То значи да за штету која настане због погрешне примене права, као последице погрешног тумачења прописа, Република Србија не одговара, јер такав поступак судије не представља незакониту радњу.

Имајући у виду изнето, у конкретном случају нема незаконитог и неправилног рада суда као штетне радње у смислу члана 172. став 1. ЗОО у вези члана 6. став 1. Закона о судијама, обзиром да је Привредни апелациони суд у спорном поступку по жалби био дужан да поступа по жалбама странака изјављеним у року из дате погрешне правне поуке првостепеног суда, независно од тога да ли су те жалбе изјављене у законском року или након истека тог рока, јер због погрешно дате правне поуке суда странке нису смеле да трпе штетне последице. О томе да ризик било које грешке коју је починио суд мора да

сноси држава и да се пропусти не смеју исправљати на штету појединаца изјаснио се и Европски суд за људска права у пресуди Радџиков против Русије, од 24. маја 2007. године (видети став 50. поменуте пресуде, број представке 65582/01).

Таквим поступањем привредног суда у поступку по жалби уважено је право на жалбу (члан 36 Устава) странака у спору, а тиме и тужиоца и отклоњена могућност наступања штетних последица по странке због погрешно дате поуке суда, па у таквим радњама суда нема незаконитости нити неправилности у смислу члана 6. став 1. Закона о судијама које би представљале незаконит или неправилан рад. Управо би супротно поступање суда, представљало незаконит или неправилан рад суда, јер би и поред учињене грешке суда, дало предност строгом формализму у примени одредаба ЗПП на штету уставног права на жалбу странака. С тога су без утицаја на другачије одлучивање супротни наводи ревизије којима се указује да је поступање привредног суда погодно искључиво процесном положају тужених у том спору у циљу губитка спора тужиоца, као и да је тиме на штету тужиоца као странке у том спору незаконито суспендована примена одредаба ЗПП.

С тим у вези, на другачију одлуку суда не утичу ни наводи тужиоца у тужби, у току поступка и у ревизији којима се указује на постојање узрочне везе између наведеног поступања суда и штете коју тужилац у овом поступку потражује, јер штета за тужиоца није настала услед одлуке привредног суда да разматра жалбе тужених поднете у року из погрешно дате поуке, већ зато што је његов захтев за исплату одбијен као неоснован.

Код таквог стања, а како у радњама Привредног апелационог суда као органа тужене нема незаконитог и неправилног поступања у смислу члана 172. ЗОО, нити постоји узрочна веза између поступања тог суда као органа тужене и штете тужиоца коју у овом поступку потражује, то нема ни одговорности државе у овој правној ствари, па другачијем пресуђењу не води ни позивање ревизије на стандарде Европске конвенције и шире тумачење одговорности државе према члану 1 Протокола 1 Конвенције.

Како се и осталим наводима ревизије не доводи у сумњу правилност побијане одлуке Врховни касациони суд је на основу члана 414. ЗПП одлучио као ставу првом изреке.

Одлука о захтеву тужиоца за накнаду трошкова поступка по ревизији, садржана у другом ставу изреке, донета је применом члана 153. став 1. у вези члана 165. став 1. ЗПП. Тужилац није успео у поступку по ревизији, па зато нема право на накнаду трошкова тог поступка.

**Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић